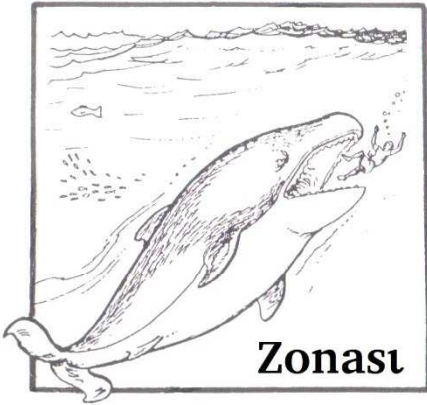

Wulu na tugi We tin, cavura bá di-o

Kasım

Wulu na tugi We tin, cavura bá di-o

tɔn-vɔɔ

Wulu na tugi We tin, cavura bá di-o

3

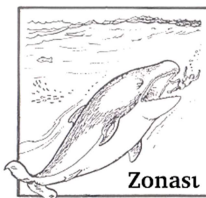
(L’histoire de Ruth)

Nabiinu bá wanɔ o lu We yigə nɔ

11

(L’histoire de Jonas)

Esuteeri na janɔ o dwi tiinə ɲwaanɔ te tin 18

(L’histoire d’Esther)

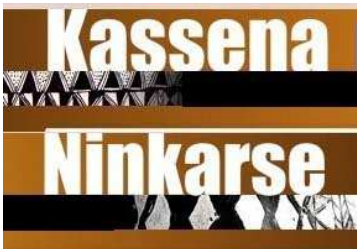
L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé par la Commission Nationale des Langues Burkinabè.

Deuxième édition
Première impression
Troisième trimestre 2014

© Comité Kassem (COKA)
B.P. 23, Pô, Nahouri
Burkina Faso

Envoyez vos questions et suggestions à
Aw ε et Kaw ε, Urs et Idda Niggli, 01 B.P. 1784,
Ouagadougou 01, Burkina Faso.

KS0214

Documents Kasim et
Ninkãre sur Internet :
www.Kassena-ninkarse.org

Documents en Kusaal :

[http://www.kassena-ninkarse.org/
burkina-faso/livres-langue-kusaal.html](http://www.kassena-ninkarse.org/burkina-faso/livres-langue-kusaal.html)

Contact : Urs-idda_niggli@sil.org Tel. 7

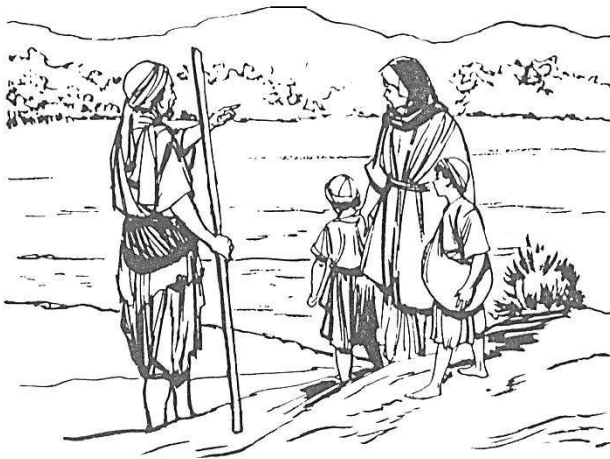

Wulu na tugi We tin, cavura bá di-o

Ruuti na wu se si o yagi o baru nu te tin

Kaani wudoŋ deen mu wura o yiri mu Nawomi. O baru yiri mu Elimeleki. Ba deen zuuri Betulhem ni mu. Ba ma jigi bækəri sile. Ba didwa yiri mu Malon, wudoŋ wum yiri ma yi Kilyon.

Kantu maŋa kam ni kana ma ba ka wu Yistrayeli tuw kum ni ka yaari noona zanzan. Kana na tiini ka ce ba yira ni kuntu tin, Elimeleki di o digə tiinə bam ma nuŋi ba tuw kum ni ba vu yigə yigə, ba ma vu ba yi tuw kudoŋ ku yiri mu yi Muabi, yi ba zuuri da.

Ba na wu dáanɩ tɩn, mu Elimeleki tɔɣɩ o daari Nawomi dɩ o biə bam. O biə bam laan ma ba ba bi, yɩ ba di kaana. Malɔn kaanɩ wum yɩɩ mu Orɩpa, Kilyɔn kaanɩ yɩɩ ma yɩ Ruuti. Bɩna fugə na kɛ tɩn, Malɔn dɩ Kilyɔn dɩ daa ma tɩ ba daari ba nu dɩ ba kaana bam.

Nawomi laan ma ni nɩ Baŋa-We zəni o dwi tiinə bam, yɩ ba daa jɔɣɩ wɔdiiru ba di. O ma lɩ wɔbɔŋa sɩ o nuŋi Muabɩ nɩ o joori o vu Yisurayɛlɩ. O bu-kaana bam ma wɩ, baá tɔɣɩ dɩd-o ba vu.

Nawomi laan ma ŋɔɔnɩ dɩ ba o wɩ, ba joori ba vu ba ko sɔŋɔ ba tɩtɩ tɩv nɩ, sɩ We wó kɩ-ba lanyiranɩ, nɩ ba na kɩ wum dɩ o biə bam lanyiranɩ te tɩn. We wó pa ba daa zu banna ba lu biə. Nawomi ma banɩ-ba sɩ ba viiri.

Orɩpa dɩ Ruuti ma keerə yɩ ba wɩ: «Dí bá yagɩ-m. Dí wó tɔɣɩ dɩ nmu dí vu nmu tɩv kum.» Nawomi ma vɩn yɩ o wɩ: «A biə-ba, joori-na á vu á tɩv kum. Amu tiini a kwɩn, a daa bá

wanɩ a lɩ biə, sɩ ba jwa zaŋɩ ba di abam. nan ba lagi sɩ abam di daa tɔgi á na cam dɩlɩ We na pɛ a na tɩn.»

Oripa di Ruuti ma daa ta keeri, yi Oripa laan sɛ o yagi o barɩ nu wum, yi o joori o vu o ko sɔŋɔ. Ku daari Ruuti mu maŋɩ o barɩ nu wum tee nɩ. Nawomi daa ma ta did-o o wi: «Nmɩ nɛ nɩ n ka-dɔŋ wum joori o vu o dwi tiinə di o wa-lɔɔra yam te. N di nan kɩ kuntu.»

Ruuti daa ma ləri o wi:

«A bá sɛ sɩ a yagi nmɩ.
Nmɩ na ve jəgə kalɩ
tɩn a di wú tɔgi a vu.
Nmɩ dwi tiinə mu wú
taa yi amɩ di dwi tiinə,
yi nmɩ Baŋa-We dɩm
di taa yi amɩ Baŋa-We.
Aá ta wu nmɩ tee nɩ
sɩ ku vu ku yi tɔvɩnɩ.»

Nawomi na lwarɩ Ruuti wubɔŋa na yi te tɩn, o laan ma sɛ yi ba tɔgi daanɩ ba vu. Ba ma vu taan, ba vu ba yi Betulhem. Ba na yi da tɩn, tɩv kum nɔɔna bam ma bwe ba wi; «Kaanɩ wuntɩ daɩ Nawomi na?» Nawomi ma ləri o wi: «Á daa yi ta bəi amɩ nɩ Nawomi (yɩɩ dɩm kuntu kuri mu yu-yoŋo tu), á laan ta bəi amɩ nɩ Mara (yɩɩ dɩm kuntu kuri mu cana), bɛŋwaanɩ We mu pɛ a na cam zanzan. A na nuŋi yo seenɩ tɩn a jigi barɩ di biə bale mu, a nan na joori a ba tɩn, a daa ba jigi nɔɔnu sɩ o nii a baŋa nɩ.»

Ku yi maɲa kalu ba na wura ba ki faa tɪn, mu Nawomi dɪ o bu-kaani Ruuti joori ba ba Betlehem.

Ruuti na nɛ zɛnnu te tɪn

Nawomi baru Elimeleki curu dɛɛn mu wura o yiri mu Boozi. O yi nadum mu yi nɔɔna maama nɪg-o lanyirani.

De diduɓa mu Ruuti tagi dɪ Nawomi o wi: «Yagi sɪ a vu kari sum wu a lari muna yalu ba na ki faa ba daari tɪn. (Maɲa kam kuntu nɪ balu na ki faa tɪn yɛni ba daari wuɗiiru fun-fun mu ba yagi ba kari sum nɪ, sɪ yinigɛ tiinɛ ta lari ba di.)» Ruuti ma nuɲi o vu kara o ma na nɔɔna balu na wura ba ki faa tɪn, yi o tɔgi ba kwaga o lari muna yam.

Ku na ki fun tɪn, mu wulu na te kara kam tɪn tuɛ. Ku yi Boozi kara mu, Ruuti nan ya yɛr-o.

Boozi ma jɔɔni o tuntunna bam yi o laan bwe-ba o wi: «Kabwɛm wuntu yi wɔɔ mu?»

Ba laan ma ta-o ba wi: «O yi Muɓaɓi tiinɛ buko wulu na dɛ dɪ Nawomi o ba tɪn mu. Zizɪɲa kantu nɪ mu o bwe dɪbam i nii, sɪ dɪ na

sɛ sɪ o ta tɔgi dɪbam kwaga o lari muna yalu dɪ na daari dɪ yagi tɪn. O nan na sɪɲi o o wura o tunɪ tɪn, o ta wu jɛni o sin.»

Boozi laan ma ta dɪ Ruuti o wɪ: «Ta n lara mɪna yalɔ maama a tintɔŋna bam na daari tin. Yɪ zaŋɪ n vu nɔɔnɔ wudɔŋ kara, sɪ n ta n tɔŋɪ a tintɔŋna bam kwaga de maama n lara, sɪ amɔ mu tagɪ dɪ ba sɪ ba yɪ yaari-m dɪ kulɔkulɔ. Na-nyɔm na jɪŋɪ-m sɪ n vu n mɔ na ba kɔɔra bam wɔnɪ n nyɔ.»

Ruuti ma kuni doonɔ Boozi yigɔ nɪ o wɪ: «Bɛŋwaani mu n kɪ amɔ wulɔ na yɪ vɛru tin lanyirani kontu?»

Boozi ma lɛri o wɪ: «Nɔɔna tulɪ ba bri-nɪ nmu na kɪ n baru nu wɔm lanyirani te tin. A lwari nɪ nmu yagɪ n ko dɪ n nu dɪ n tɔv, mɛ ba na lɔŋɪ-m tin, sɪ n daari n ta n zuvri dɪ dwi didɔŋ tiinɔ nmu ya na yɛri-ba tin. Kontu, Baŋa-We wɔ joori Dɪ lɛri lanyirani dɪ kulɔ maama n na kɪ tin. Baŋa-We wɔ zɛni-m lanyirni nmu na kɪ n titɪ Dɪ jɔŋa nɪ tin ŋwaani.»

Ruuti ma lɛr-o o wɪ: «A Yuutu, nmu kɪ-nɪ lanyirani, nmu pɛ a na baari zanzan dɪ n na ŋɔɔnɪ dɪ amɔ te tin.»

Wudiu dim maŋa na yɪ tin, Boozi ma bɛŋi Ruuti sɪ o ba o di dɪ ba. O ma pa-o wudiu zanzan sɪ o di. O na zaŋɪ sɪ o daa tɔŋɪ tin, Boozi ma ta dɪ o tintɔŋna bam, sɪ ba ta daari mɪna zanzan ba yagɪ sɪ o taa lara, yɪ ba taa kɪ-o lanyirani.

Ruuti laan ma tɔŋɪ kɔ vu kɔ yɪ wa-tɔvri, yɪ o laan joori o vu tɔv kɔm wɔ o pa o baru nu wɔm kulɔ o na lara tin, dɪ wudiu kulɔ o na di o daari tin dɪ. O laan ma tulɪ o bri-o kulɔ maama na kɪ tin, dɪ Boozi na zɛn-o lanyirani te tin.

Nawomi ma lɛri o wɪ: «A laan lwari nɪ We wɔ yagɪ dɪbam. Nan lwari nɪ nɔɔnɔ wɔm kontu yɪ amɔ baru wɔm sɔŋɔ tu mu. Kɔ na yɪ We tɔnɔ kɔm na tagɪ te tin, wɔntu yɪ balɔ na maŋɪ sɪ ba zɛni dɪbam tin wɔ nɔɔnɔ didɔva mu.»

Faa kum mumaŋa kam kuntu maama Ruuti ta tɔgi Boozi tintuŋna bam kwaga mu o lari mina yam. Tɔga na yɛni ka yi, o laan ma joori o vu o baru nu wum te.

Ruuti na loori Boozi te tun

De didua mu Nawomi tagi di Ruuti o wi: «A lagi si n daa n zu baru mu si n ta n jigi sɔŋɔ tiinɛ. Nmu lwarɔ ni Boozi yi dibam sɔŋɔ nɔɔnu mu. Zim didaani ni oɔ vu o tituŋa jɛgɛ. O na tuŋi o ti, o laan wɔ pɛni si o sin. Kuntu, n swe n yira lanyirani, n daari n turi nugɛ n zu gɔɔ kulu na lana tun si n vu n na-o. Ruuti ma sɛ yi o ki Nawomi na tagi kulu tun maama.

Boozi na tuŋi o tituŋa o ti tun, o jigi wupolo. O ma pɛni o dɔ. O ma ba zaŋi titu kunkurɔ ni, yi o na ni kaani mu tigi o nɛ ni ni. O ma bwe-o o wi: «Nmu yi wɔɔ mu?»

Ruuti ma lɛri o wi: «Amu yi Ruuti mu. Yi pa n banɔ zaŋi, si a jigi tuna di nmu ni nɛ zɛni-ni. Nmu ye ni, ku na yi We cullu tum na bri te tun, nmu yi nɔɔna balɔ na maŋi si ba zɛni dibam tun wu didua mu.»

Boozi ma lɛri o wi: «We wɔ ki-m lanyirani. Nmu na ki kulu tun bri ni n suni n dali nmu baru nu wum sɔŋɔ tiinɛ lanyirani, ku dwɛni n na maŋi n ki kulu tun. Bɛŋwaani nmu

wu beeri nɔɔn-dɔnnu sono, naa nadunə. Nan yi kwari fɔvni, si amu wú kɪ nmɔ na loori kulɔ tɪn. Nɔɔnu wudɔŋ nan ta mu wura o na te nmɔ o dwe amu. Wuntu na wu sɛ si o jɔŋi nmɔ, amu wú jɔŋi-m si a ta nii n baŋa nɪ.»

Tɪga na puuri tɪn, Boozi ma pa Ruuti wɔdiu, yi o joori o vu Nawomi te. O ma tulɪ o brɪ-o kulɔ maama Boozi na kɪ tɪn. Nawomi ma ta dɪ Ruuti o wɪ: «Zuri n yɪra, si Boozi bá sin dɪ o na wú kɪ kulɔ o na maŋɪ si o kɪ tɪn.»

Boozi na ŋɔɔnɪ dɪ tɪv kum nakwa bam te tɪn

Boozi ma vu o bəŋi tɪv kum nakwa bam, dɪ nɔɔnu wulɔ na maŋɪ si o ta nii Ruuti baŋa nɪ tɪn, jəgə kalɔ ba na yəni ba kikili daanɪ tɪn. O ma ta dɪ nɔɔnu wum o wɪ: «Nmɔ ya mu maŋɪ si n yəgi Elimelektɪ kara kam. Nmɔ nan na sɛ si n yəgi kara kam, n maŋɪ si n jɔŋi Ruuti dɪ mu, si o taa yi n kaanɪ.»

Nɔɔnu wum ma ləri o wɪ: «Ku sunɪ ku yi cɪga mu. Amu nan bá wantɪ a di-o. A nan pɛ nmɔ ni si n yəgi kara kam, si n daari n dɪ Ruuti.» Boozi laan ma ta dɪ nakwa bam o wɪ: Abam mu yi dɪbam maana tiinə, amu nan sɛ kulɔ o na tagɪ tɪn.»

Nakwa bam dɪ laan ma ləri ba wɪ: «Kɔ yɪ cɪga, dɪbam mu yɪ abam maana tiinə. Wɛ nan wó kɪ kaanɪ wum lanyiranɪ, sɪ o lu biə zanzan, nɪ Rasɛɛɪ dɪ Lia balu na lɔgɪ Yisrayelɪ dwi dum tun deen na yɪ te tun. Ku daari Wɛ wó kɪ nmu titɪ dɪ lanyiranɪ. Dɪ wó pa n yiri tiini dɪ zaŋɪ Betelhem nɪ.»

Boozi na di Ruuti yɪ ba lu bu te tun

Kuntɔ kwaga nɪ, Boozi laan ma jonɪ Ruuti sɪ o taa yɪ o kaanɪ. Wɛ ma kɪ-ba yu-yoŋo, yɪ ba lu bu. Betelhem kaana ma tɛ dɪ Nawomi ba wɪ: «Zulə yɪ dí Yuutu Wɛ nyum mu. Baŋa-Wɛ mu pɛ ba lu wulu na wó zaŋɪ o ta nii nmu baŋa nɪ tun. Bu wontu mu wó pa n ŋwɪa kɪ ywəni. N bu-kaanɪ wum jɪgɪ kuri o dwe bəkəri sirpɛ, o na soe-m yɪ o lu bu o pa-m tun ŋwaanɪ.

Nawomi laan ma jonɪ bu wum yɪ o nii o baŋa nɪ.

Kaana balu na batwari did-o tun laan ma tɛ ba wɪ, Nawomi jɪgɪ bu, yɪ ba pa o yiri ba wɪ «Obedi».

Obedi laan ma tu o lu Zese, yɪ Zese dɪ daa lu pɛ Davidi.

Zezi Kriɪ na yɪ dɪbam vurnu tun kuri nan nunɪ bantu dwi dum wontu mu.

Nabiinu bá wanti o lu We yigə ni

We na tɔŋi Zonasi Niniivi ni, yi o vɛn te tɔn

Nɔɔnu wudonɔ deen mu wura o yurti mu Zonasi.

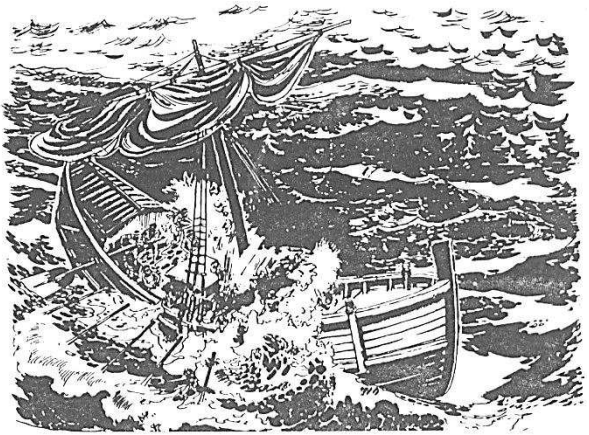
O yi We nijonnu mu. De didɔba We ma ŋɔɔni did-o Dɛ wi: «Zonasi, zaŋi n vu tɔ-kamunu kulu yurti na yi Niniivi tɔn. Ku nɔɔna bam tiini ba ki wo-balwaaru zanzan. Nan ve n tɔɔli amu kwərə dɛ ba ni, amu We wó pa ba na cam ba kəm-balwaaru tum maama ŋwaani.»

Zonasi ma ba lagi si o se We ni, yi o zaŋi o vu na-fara bam ni o beeri naboro si o zu o vu jəgə kadoŋ. O ya buŋi si o duri o viiri We yigə ni mu. O laan ma na naboro kamunu kulu na lagi ku vu Ɛsɛpanyi yigə yigə tɔn. O ma ŋwi o səbu yi o zu naboro kum.

Ba na ke yigə funfun
tɪn, We ma pa vu-du
zaŋɪ kʊ maɣɪ naboro
kum. Balv na co naboro
kum tɪn maa kwari
fuɒnɪ sɪ naboro kum wó
bwəri kʊ cɔɣɪ yɪ ba
maama tɪ. Ba ma kaasi

baŋa baŋa yɪ ba loori ba wa sɪ ya zəni-ba. Ba ma lɪ naboro
kum zɪla yam ba dʊlɪ ba yaɣɪ na bam wɒnɪ, sɪ kʊ daa yɪ ta
dunə.

Zonasi ma tigi naboro kum wɒnɪ o dɔa. Naboro kum coonə
bam yigə tu laan ma ba o te, yɪ o zaŋ-o o wɪ:

«Bɛɛ mʊ yɪ n tigi n dɔa, yɪ
dɪbam wʊ cam kamunu kuntu
wɒnɪ? Zaŋɪ, sɪ n loori n We dɪm,
sɪ dɛdɔŋ dɪntʊ mʊ wó zəni dɪbam
sɪ dí yɪ tʊ na bam wɒnɪ.»

Naboro kum coonə bam laan ma
ta jɔɔ sɪ ba nii, wɔɔ mʊ pɛ cam
dɪm kuntu yi-ba? Ba na tagɪ jɔɔ
kum tɪn, kʊ ma ja Zonasi.

Ba laan ma bwe-o ba wɪ:

«Nmʊ nuŋi yən? Nmʊ tuŋi bɛɛ
tutuŋa mʊ? Bɛɛ mʊ n kia, yɪ kʊ pa cam dɪntʊ yi dɪbam?»

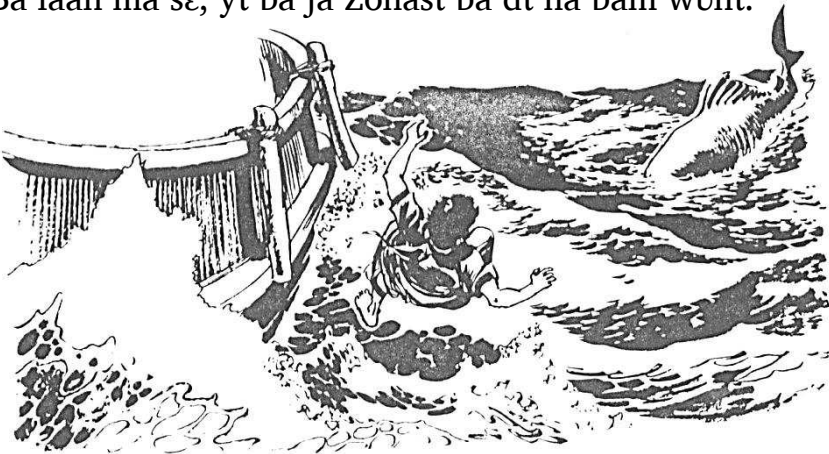
Zonasi ma ləri o wu: «Amu yi Zwifu mu. A zuli Baŋa-We dlu na ki weyuu di tiga maama tun mu.» O laan ma tuli o bri-ba, We na tuŋ-o si o vu Niniivi, yi o wu se, yi o daari o ma duri te tun.

Nɔɔna bam na ni kuntu tun, ku ma pa fuuni zu-ba zanzan, yi ba bwe-o ba wu: «Bee mu yi n ki kuntu? Di laan nan wu ki bee mu, si vu-fɔɔ kum zigɪ si di lu cam dim wuni?»

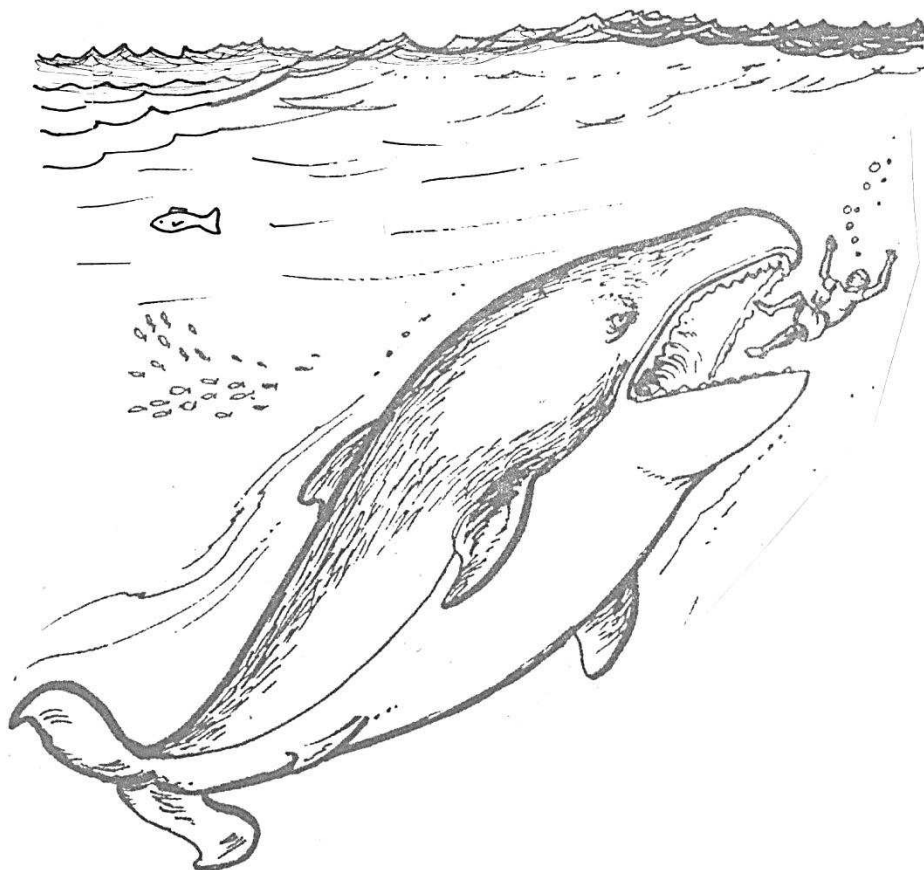
Zonasi ma ləri o wu: «Ku yi amu ŋwaani mu Baŋa-We pe vu-fɔɔ kum zaŋi ku ja abam kuntu. Nan ja-na-ni á di na-fara bam wuni, si vii kum wu zigɪ.»

Naboro kum coonə bam nan ba lagi si ba pa Zonasi ti. Ba ta ma kwaani ba ma nanywi ba co naboro kum si ba yi tiga. Ba ma kwaani kwaani ba ga, vii kum ta na fufuge ku weli da tun ŋwaani.

Ba laan ma se, yi ba ja Zonasi ba di na bam wuni.

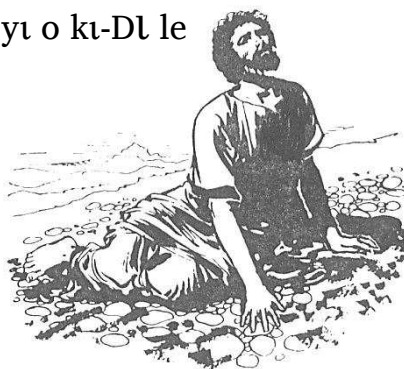

Bɪdwi baŋa ni mu vii kum zigɪ yi na bam di yaɣi pɔgulum. Ku ma pa ba maama kwari fuuni zanzan di Baŋa-We, yi ba go ni si ba se-Dl maŋa maama.

We laan ma pa kaləŋ-kamunu kwe Zonasɪ kʊ li, yɪ o wu ka
wɔnɪ sɪ kʊ vu kʊ yɪ da yatɔ. Zonasɪ na wu kaləŋə
kam wɔnɪ tɪn, o ma tiini o loori We yɪ o kɪ-Dl le
Dl zənə kamunu kʊm ŋwaanɪ.

We ma pa kaləŋə kam vu ka twɪ-o
ka yagɪ na bam ni nɪ.

Zonasi laan na se o vu o tɔɔli We kwərə Niniivi nɪ te tɪn

We daa ma ta dɪ Zonasi Dɪ wɪ: «Zaɲɪ n vu tɔ-kamunu kɔɔ
yɪrɪ na yɪ Niniivi tɪn n tɔɔli dɪ nɔɔna bam amɔ na tagɪ kɔɔ
tɪn.»

Zonasi laan ma sɛ We nɪ, yɪ o vu Niniivi. Tɔ kɔm tiini kɔ yɪ
kamunu mɔ. N na lagɪ sɪ n lɛɛnɪ kɔ wɔnɪ, nɪn vu da yatɔ mɔ
sɪ n laan ma n yɪ kɔ sisəm dɪdɔŋ.

Zonasi ma vu o yi tuv kum titari, yi o laan zigi o tooɓi We kwərə o wi: «Yo didaani da fiinna We wó cɔgi tuv kuntu di ku nɔɔna bam ba kəm-balwaarv tum ɲwaanɩ.»

Nɔɔna bam na ni kuntu tun, ba maama ma tiini ba loori We, si Dɩ duri ba yibwənə, ku na yi nadunə di yinigə tiinə di.

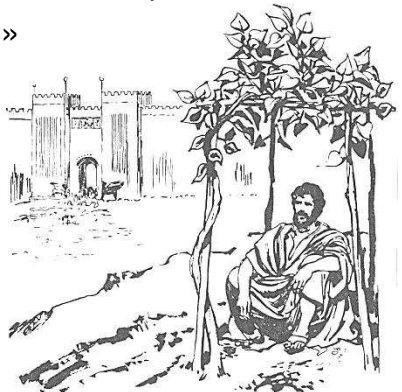
Ba ma vɔ ni si ku bri ni ba ləni ba wurv ba yagi kəm-balwaarv tum. Niniivi pe wum di na ni Zonasi kwərə kam tun, o pe ni si ba maama vɔ ni ba loori We, si ba yagi kəm-balwaarv tum, ba daari ba ta tɔgi ciga. O ma wi: «Dí na kɩ kuntu, dedonj We wó yagi Dɩ ban-zɔɲɔ kum yi Dɩ daa bá cɔgi dibam.»

We ma na ni ba ləni ba wurv ba yagi ba kəm-balwaarv tum, yi Dɩ daa wv cɔgi-ba.

Zonasi nan na nɛ ni We daa wv pe nɔɔna bam ti tun, o bani ma zanɩ yi o wi: «A Yuutu, maɲa kalv nmv na tɔɲi-ni tun, a maɲi a ye ni n bá cɔgi tuv kum. Kuntu ɲwaanɩ mv a ya duri si a viiri. A maɲi a lwarɩ ni nmv yi lanyiranɩ tu mv n duri nabiinə ɲwaɲa, yi n kɩ wv-zuru di ba, n tiini n soe-ba, yi n kwəri n yagi ba lwarɩm n ma n cɛ-ba. A Yuutu, amv daa ba lagi si a taa ɲwi, a lagi si a ti mv.»

Baɲa-We ma bwe-o Dɩ wi: «Kv maɲi si n bani zanɩ kuntu na?»

Zonasi ma nuɲi tuv kum wunɩ. O na yi yigə funfun tun, mv o zigi si o sin. We ma pa tiu puli kv bi lula kv pa-o woro. Zonasi ma jigɩ wupolo.

Ku daari tɔga na pɔvri tɪn,
We ma pa tua mu ku kuri yɪ
ku tɪ. Wɪa na bɪgɪ tɪn, ka ma
baani Zonasi yɪ daa o wu ne
woro sɪ o jɛni da o sin.

O bani ma zaɲɪ tiu kum na tɪgɪ
tɪn ɲwaani, yɪ o daa ba lagɪ
sɪ o ya na ɲwi dɪ.

We daa ma bwe-o Dɪ wi:

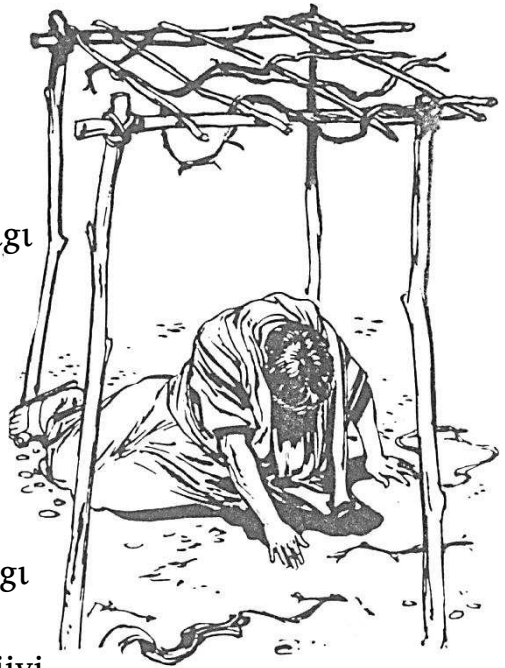
«Ku maɲɪ sɪ n bani zaɲɪ
kuntu doɲ na? Nii, amɔ pɛ
tiu kuntu bɪ lɪla, nmɔ wu nii
ku baɲa nɪ. Ku daari ku na tɪgɪ
tɪn, n wu laan tiini ku cɔgɪ.

Ku nan na yɪ tɔ-kamunu Niniivi,
ku nɔɔn-biə bam dwe murr-bi dɪ fiinle, yɪ vara zanzan dɪ
wura.

Kuntu, nmɔ buɲɪ nɪ a wu maɲɪ sɪ a duri ba ɲwaɲa a yaɲɪ a
ma cɛ-ba ba na lɛni ba wurɔ ba yaɲɪ kəm-balwaaru tum tɪn
na?»

Zonasi tɔnɔ kum bri dɪbam nɪ We ba lagɪ sɪ nɔɔna cɔgɪ ba
lwarɪm ɲwaani. Ba maɲɪ sɪ ba lɛni ba wurɔ ba sɛ Dɪ ni, sɪ
Dɪ yaɲɪ ba lwarɪm Dɪ ma cɛ-ba.

Balu na yɪ We nɔɔna tɪn dɪ maɲɪ sɪ ba taa jɪgɪ nɔɔna ɲwaɲa
ba bɪcari nɪ mu.

Ɛsɪtɛɛrɪ na jaŋɪ o dwi tiinə ŋwaaɪ te tɪn

Ɛsɪtɛɛrɪ na jigi pɛ kaanɪ te tɪn

Faŋa fana tɪn, Babilɔɪ tiinə dɛɛn mu tu ba ja Yisrayɛɪ tiinə ba vu ba tu ba maa kɪ gambe. Kantu maŋa kam nɪ buko wudoŋ dɛɛn maa wu Zwifə tiinə bam wɔnɪ, o yɪrɪ mu Ɛsɪtɛɛrɪ.

O yɪ buko-ŋum yɪ o tiini o lana. O ko dɪ o nu dɛɛn tɪgɪ ba daar-o mu, yɪ Mardoswe dɪ na yɪ Zwifu yɪ o yɪ o curu tɪn joŋ-o o ko o sɔŋɔ nɪ.

Kantu maŋa kam nɪ, Babilɔɪ pɛ wum dɛɛn ma pa nɪ, sɪ ba beeri o tu kum maama wɔnɪ buko wulɔ na tiini o lana tɪn, sɪ o maa kɪ o kaanɪ. Ba dɛɛn ma ja bukwa-ŋuna zanzan ba ba pɛ wum sɔŋɔ, sɪ o kuri wulɔ o na lagɪ tɪn. O fra dɛɛn ma zu Ɛsɪtɛɛrɪ, yɪ o lɪ wɔntu sɪ o taa yɪ o kaanɪ. Mu ku na tɔgɪ te, yɪ Ɛsɪtɛɛrɪ zu pɛ wum tɪn.

Mardoswe na vri pe wum njwla te tun

Mardoswe deen tɔgi o tunji tuw kum dideera bam wuni o pa pe wum. O na je pe sɔŋɔ ni ni tun, o ni ni pe tintuɲna bale muwura ba na ba jigi wɔpolo di pe wum, yi ba ki ni daani si ba gu-o. O na ni kuntu tun, o ma ta o bri Esiteeri, si wuntu laan vu o ta di pe wum.

Pe wum ma pa nɔɔna maasi si ba nii ku suni ku yi ciga mu na?

Ba ma lwari ni ku suni ku yi ciga, yi ba pa ba gu tintuɲna balu ya na lagi si ba gu pe wum tun.

Pe wum laan ma pa ba pupuni wono kulɔ na ki tun ba tini o paari tɔɔɔ kum wuni, si nɔɔna wu wani ba lwari wono kulɔ na ki tun maɲa maama.

Amaani na lagi sɔ o gu Zwifɛ bam maama te tun

Maɲa kadoɲ daa ma ba ka yi, yi dideeri wudoɲ o na yi Babiloni tu o yiri mu Amaani tun, ki bɔbara si o pa ba gu Zwifɛ balu maama na wu Babiloni tu-kamunu kum wuni tun. O deen ki kuntu, beɲwaani, Mardoswe wulu na yi Zwifu yi o di tɔgi o tunji tuw dum dideera bam wuni tun ba lagi si o

pa-o zulə yalə na yɪ Wɛ nyum tun. Nɔɔna dɛɛn yəni ba kuni doonə mu ba

zul-o. Mardoswe nan wu sɛ o kɪ kuntu.

Mu ku kuri Amaant ve o na pɛ wum, yɪ o kɪ bɪbara o pa Zwifə bam maama. O ma pa ba pupuni twaanu dɪ pɛ wum yɪrɪ, sɪ ku brɪ nɪ pɛ wum

mu pɛ nɪ sɪ ba gu Zwifə bam maama o tuw kum wuni, ba na ba lagɪ sɪ ba sɛ o nɪ tun ɲwaani. Ba ma pa twaanu tum vu o tuw kum jəgə maama, yɪ ba wɪ, canɪ fugə-bale kum da fugə-yatɔ dɛ nɪ, sɪ ba gu Zwifə balu maama na wu Babilɔni tuw kum wuni tun maama.

Ɛsɪtɛɛrɪ sɛ sɪ o ga o ɲwɪa o dwi tiinə bam ɲwaani

Zwifə bam na nɪ cam dɪlɔ na lagɪ dɪ yɪ-ba tun, ku ma tiini ku pa ba wuru cɔgɪ zanzan. Mardoswe ma kaari o gwaaru, yɪ o pɛ tintwarumi o caari o yuu nɪ. O ma kaasi baɲa baɲa tuw kum wuni, yɪ o vu o zɪgɪ pɛ wum sɔɲɔ kum nɪ nɪ. Nɔɔna ma vu ba brɪ Ɛsɪtɛɛrɪ. O na nɪ kuntu tun o tɔɲɪ nɔɔnu sɪ o bwe-o o nii, bɛɛ mu kɪa yɪ o kɪ kuntu. Mardoswe ma ta dɪ nɔɔnu wum sɪ o ta dɪ Ɛsɪtɛɛrɪ kulɔ na lagɪ ku kɪ o dwi tiinə bam

tin, yi o wi, Esiṭeeri kwaani o vu o na pe wum, si o loor-o o dwi tiinə bam ḡwaani.

Esiṭeeri na ni kuntu tin, o di daa ma tuṅi nɔɔnu wum o wi, o ve o ta di Mardoswe ni, ku daani pe wum daa na wu bəṅ-o si o zu o te. Ku nan daa na yi cullu tum na bri te tin, nɔɔnu ba jigi cwəṅə si o zu pe wum te di o na wu bəṅ-m. N na zua, yi o wu bəṅ-m, baá gu-m mu.

Mardoswe na ni kuntu tin, o ma ta di nɔɔnu wum o wi, o ve o ta di Esiṭeeri ni, o na wu se si o zu pe wum te o loori zənə o dwi tiinə bam ḡwaani, zənə wú nuṅi jəḡə kadoṅ ni ya ba ba ḡwaani. Ku daari wum titi nan wú ti, yi ba wuluwulu daa bá daari.

Mardoswe daa ma ta ta o wi: «Wɔɔ mu ye? Ku wai ku yi We mu pe nmu ji pe kaani, si n ba n wanti n zəni dɔbam zum cam dintu wuni.»

Esiṭeeri na ni kuntu tin, o maa ta di Mardoswe o wi: «Nan ve, si n pa Zwifə bam maama vɔ ni amu ḡwaani. Ba yi zaṅi ba di naa ba nyɔ na da yatɔ, si amu di wú vɔ ni. Kuntu, da yatɔ yam de ni a laan wú zu pe wum te. Ku na maṅi ku yi si a ti mu di, amu wú se si a ti a dwi tiinə bam ḡwaani.»

Ɛsitereɪ na kɪ candiə pɛ wɔm ŋwaani te tɪn

Mardoswe dɪ Zwifə bam maama ma sunɪ ba vɔ ni da yatɔ, titu dɪ wɪa maama ba wu di, ba nan wu nyɔgi na.

Da yatɔ dɛ ni mu Ɛsitereɪ zu pɛ wɔm te. O na zu tɪn, mu pɛ wɔm kwe o sɛbu-sɪja nacɛgɛ o te-o, si ku bri ni o sɛ o jɔŋ-o si o zu o te.

Pɛ wɔm laan ma bwe-o o wɪ : «Ku yɪ ta mu, Ɛsitereɪ, bɛɛ mu n laga? Nmu na maɲɪ n lagɪ amu paari dɪm cicoro mu dɪ, amu wɔ pa-m. Ɛsitereɪ maa wɪ: «Pɛ, amu lagɪ si n tɔgi dɪ Amaani mu, n ba candiə kalu amu na lagɪ a kɪ nmu ŋwaani zum tɪn.» Pɛ wɔm ma tɔɲɪ nɔɔnu lɪla, yɪ o vu o bɛɲɪ Amaani si o ba, si ba vu Ɛsitereɪ candiə kam. Ba na yɪ da, yɪ ba di wɔdiu ba ba ba ti tɪn, mu pɛ wɔm bwe Ɛsitereɪ o wɪ: «Bɛɛ mu n lagɪ si a kɪ a pa-m?» O ma lɛri o wɪ: «Nmu na soe amu

yi a jigi kuri didaani-m, kwaanɩ sɩ n dɩ Amaanɩ ta joori á
tɔgi daanɩ á ba candiə kalu a na lagi a kɩ nmv ɣwaanɩ
jwaanɩ tun, sɩ a laan wó ta kulɩ na wura tun.»

Amaanɩ na pagɩ tɔvni daa

Mardoswe ɣwaanɩ te tin

De dum nɩ Amaanɩ wu tiini ku poli. Ku daari, o na ve o nunji
sɔɣɔ kum ni nɩ yi o na Mardoswe na ziga, yi o wu kuni
doonə o zul-o tun, o wu daa tiini ku cɔgi zanzan. O ma
kwaanɩ o ja o titɩ yi o vu sɔɣɔ. O na yi sɔɣɔ tun, o ma bəɣi o
cilonnə dɩ o kaanɩ, yi o te o titɩ dɩ o na jigi jujigru zanzan
te, dɩ o biə dɩ kɔɣɔ na daga te, dɩ pɛ wum na pɛ-o ni sɩ o taa
te didɛera bam maama te tin o bri-ba. O ma daa ta ta o wɩ,
wum yiranɩ má mv ɛsɩtɛeri bəɣi, yi o tɔgi dɩ pɛ wum o ba
candiə kadoɣ nɩ. Kuntu maama nan ta ba paɩ wum jigi
wupolo maɣa kam o na yəni o na Zwifu tu Mardoswe na
zigi pɛ wum sɔɣɔ kum ni nɩ o tɔɣi tun.

O kaanɩ Zireki dɩ o cilonnə bam laan
ma ta did-o ba wɩ: «Pa ba pa tɔvni
daa, sɩ n daari n vu n ta dɩ pɛ wum,
sɩ jwa tituti sɩ ba ja Mardoswe ba
pa ka yuu nɩ ba gv. Kuntu, n laan

wú ta n jigi wupolo di jwa candiə kam vəŋə.» Ba taani dım ma poli Amaani wu, yi o pa ni si ba pa tɔvni daa Mardoswe ŋwaani.

Pe wum na pe Amaani zuli Mardoswe te tun

De dım kuntu titu ni pe wum wu dɔ, yi o ta di o tintuŋna bam, si ba kwe twaanu tɔlv ba na pupuni tuu kum labaara ba tiŋi da tun ba ja ba ba karumi si o cəgi. Ba ma karumi twaanu tum taan, ba vu ba yi jəgə kalu nɔɔna balu deen na ki ni daani si ba gu pe wum yi Mardoswe ta o bri-o tun. Pe wum laan ma bwe o wi: « Bɛɛ pɛɛri mu amu pe Mardoswe o kəm-laa kum kuntu ŋwaani?» Ba ma ləri ba wi: «Nmu wu pɛ-o kulukulu.»

Pe wum laan ma ni ni nɔɔnu zu naboo, yi o bwe o wi: «Wɔɔ mu wu naboo kum wuni?» Ba ma ləri ba wi, Amaani mu. Pe wum ma wi, ba nan ta si o zu. Kantu maŋa ni Amaani ya maa buni si o loori pe wum mu, si o ja Mardoswe o pa tɔvni daa kam yuu ni.

Amaani na zu tun, pe wum ma bwe-o o wi: «Tita mu amu wú ki di nɔɔnu wɔlv amu na lagi si a zuli tun?» O na tagi kuntu tun, Amaani ga buŋi o paɪ ku yi wum mu pe lagi si o pa ba zuli. O ma ta di pe wum o wi: «Pɛ, nmu na lagi si n zuli nɔɔnu, pa o zu nmu titi paari gɔrɔ kum, si n daari n pa ba danɪ n titi sisəŋə kam pwallu si o di, si n laan pa nmu

dideera bam wu didva ta jigi ka ni di ɲuna o tɔgi yigə si o laan taa tɛ ni: «Nii-na nɔɔnu wulu pɛ na lagi si o zuli tun.» Amaani na tagi kuntu o ti tun, pɛ wum ma wi: «Ku yi ciga mu, nan ve si n ki kulɔ nɔɔ nmɔ na tagi tun di Zwifu wulu yiri na yi Mardoswe tun. A ba lagi si n yagi wonjo di didva di.»

Amaani ma nuɲi o vu o ki kulɔ maama o titi na mɛ o ni o ta yi pɛ wum wi o ki tun. O laan ma tɔgi sisəɲə kam yigə o kaagi tu kum ni maama yi o tɛ o wi: «Nii-na nɔɔnu wulu pɛ na lagi o zuli tun.»

O na joori o ja Mardoswe o ba o yi pɛ wum sɔɲɔ tun, Amaani ma ki lila o vu sɔɲɔ, cavura na jig-o tun ɲwaani.

O na yi sɔɲɔ tun, o ma ta o bri o kaani di o cilonnə bam kulɔ na ki-o tun. Ba ma ta ba wi: «Nmɔ na puli n tu n titi Zwifu tu Mardoswe yigə ni te tuntu tun, n da n bá wani n zaɲi maɲa di maɲa.»

Ba ta na wura ba ɲɔɔni kuntu tun, mu pɛ wum tuɲi nɔɔna si ba bəɲi Amaani, si ba vu ɛsiteeri candiə kam o na ki pɛ wum ɲwaani tun.

ɛsiteeri bri pɛ wum Amaani na buɲi te tun

Ba na ve ba yi da yi ba di candiə kam ba ti tun, pɛ wum daa ma bwe ɛsiteeri o wi: «Bɛɛ mu nmɔ lagi si a ki a pa-m?»

Ɛsɛtɛɛrɪ ma lɛrɪ o wɪ: «Pɛ, nmɔ na bɔŋɪ nɪ kɔ mɔŋɪ, yɪ amɔ na jɪɣɪ kɪrɪ dɪ nmɔ, sɪ n vrɪ amɔ dɪ a dwɪ tiɪnə bam ŋwɪa n yagɪ, sɪ mɔ kɔlɔ amɔ loori-m tɪn. Bɛŋwaaɪ ba yɛɣɪ amɔ dɪ a dwɪ tiɪnə bam maama ba pa sɪ ba gɔ mɔ, yɪ ŋwaaŋa tɛrɛ. Ba nan na yɛɣɪ dɪbam ba pa, sɪ dɪ jɪ gambɛ mɔ, kuntu ya wɔ yɪ sɪ a bɛŋɪ nmɔ yo seeni.»

Pɛ wɔm ma bwe o wɪ: «Wɔɔ mɔ kɪ kɛm dɪntɔ dwɪ, o wɔ yɛn mɔ?» Ɛsɛtɛɛrɪ ma lɛrɪ o wɪ: «Kɔ yɪ dɪbam dɔm Amaanɪ mɔ, nɔɔn-balɔrɔ kuntu kɔ je nmɔ yigə nɪ tɪn.»

Fɔvɔnɪ laan ma tiɪnɪ dɪ zɔ Amaanɪ pɛ wɔm dɪ o kaanɪ Ɛsɛtɛɛrɪ yigə nɪ. Pɛ wɔm banɪ na tiɪnɪ dɪ zaŋɪ tɪn, o ma zaŋɪ o nuŋɪ kunkulɔ kum wɔ. Amaanɪ maa lwarɪ nɪ pɛ wɔm lagɪ o pa ba gɔ-o mɔ. O laan ma tɔ tɪga nɪ o loori Ɛsɛtɛɛrɪ sɪ o vrɪ o ŋwɪa.

Pɛ wɔm laan ma joorɪ o zɔ digə kam wɔ yɪ o ta dɪ kwɛr-dɪa o wɪ: «Nɔɔnɔ wuntɔ daa ta bɔŋɪ sɪ o zi amɔ kaanɪ Ɛsɛtɛɛrɪ mɔ a yɪə wɔnɪ na?»

O na tagɪ kuntu tɪn, mɔ o tuntɔŋna bam yɪ ba ja Amaanɪ. Ba dɪdɔa ma ta dɪ pɛ wɔm o wɪ: «Amaanɪ ya pɛ ba pa tɔvɔnɪ daa mɔ, sɪ ba ja Mardoswe ba pa da ba gɔ. Ka tɛ o sɔŋɔ nɪ goonɪ yɪranɪ.» Pɛ wɔm na nɪ kuntu tɪn, o ma pa nɪ sɪ ba pa Amaanɪ tɪtɪ tɔvɔnɪ daa kam yuu nɪ. Ba ma ja-o ba pa da ba gɔ, yɪ pɛ wɔm banɪ laan zuri.

Pɛ wum pɛ Zwifə bam ni sɪ ba jaŋɪ ba joŋɪ ba tɪtɪ

Kuntɔ kwaga ni Esitɛɛrɪ laan ma pa pɛ wum lwarɪ ni Mardoswe yɪ wum dwi tu mu. O ma daari o loori pɛ wum sɪ o ci cam dilu Amaani ya na buŋɪ sɪ o kɪ Zwifə bam tɪn. Pɛ wum ma lɛri-ba o wi: «Amu bá wanti a ci, bɛŋwaani ba na pupuni tɔnɔ dɪ amu yiri yɪ ba kwəri ba kɪ amu jafuli dɪm nyinyɔɔ da, kulukulu daa tərə ku na wó wanti ku ci sɪ ku yɪ kɪ ni ku na pupuni te tɪn. Kuntɔ, abam tɪtɪ wai á joori á pupuni twaanu dɪ amu yiri, sɪ á daari á kɪ amu jafuli dɪm nyinyɔɔ da, á pa Zwifə bam na wu amu tiw kum wuni je sulu maama ni tɪn, sɪ ba lwarɪ ba na wó ti ba yigə te tɪn.» Mardoswe ma bɛŋɪ balu na pupuni twaanu tɪn, yɪ ba ba o te. O ma pa ba pupuni ni, pɛ mu pɛ ni sɪ Zwifə balu maama na wu o tiw kum wuni tɪn ti ba yigə ba kikili daani jəgə dɪdɔa, sɪ dɛ dɪm na yiə yɪ ba lagɪ ba gu-ba, sɪ ba dɪ kwaani ba vri ba ŋwɪa nɔɔna bam juŋa ni. Ba na wai-ba ba gu, ba yɪ zaŋɪ ba duri ba yibwənə. Zwifə bam na ni kuntɔ tɪn, ku ma pa ba jigɪ wɔpolo zanzan yɪ ba kɪ candiə ku ŋwaani.

Zwifə bam na wanti ba duna bam maama te tɪn

Canɪ fugə-bale kum da fugə-yatɔ dɛ dɪm na yi tɪn, Zwifə bam ma kikili daani tiw kum wuni jəgə maama sɪ ba vri ba ŋwɪa ba duna bam juŋa ni. Zwifə bam maa gu ba duna bam

nɔɔna biə yanu tuw kum titari ni, ba wəli di Amaani bəkəri fugə. Ɛsɪtɛəri ma loori pɛ wum, yi o pa ni si ba kwe Amaani biə bam yira yam ba pa tuvni-dɛ yum ni. Ku daari, Ɛsɪtɛəri ma daa ta loori pɛ wum, si tɪga na puuri si ba daa ta vu yigə ba ki najara yam. Pɛ wum ma sɛ.

Tɪga na puuri tin, Zwifə bam daa ma gu ba duna bam nɔɔna biə-yatɔ tuw kum titari ni. Ku daari nɔɔna balu maama Zwifə bam na gu tuw kum maama wuni tin yi nɔɔna murru fustripe tinu mu. Bantu mu yi balu ya na lagi si ba gu Zwifə bam tin.

Ba na wani ba duna bam kuntu tin, ba laan ma jigi wupolo, yi ba bicari pəni tɪga ni di cam dilu ya na buni ba baɲa tin. Kuntu kwaga ni, Mardoswe di Ɛsɪtɛəri laan ma pupuni twaanu ba pa Zwifə bam maama tuw kum wuni, yi ba ta-ba si, buni maama wuni ba manɪ si ba ki candiə mu ba ma guli We na vri ba ɲwɪa te ba duna bam juɲa ni Babilɔni tuw kum wuni tin. Kuntu mu te ku laan jigi Zwifə bam mu, yi kantu maɲa kam na jəni ka yi, baá ki candiə mu ba ma guli kulɔ We na ki ba ɲwaanɪ kantu maɲa ni tin.

Ɛsɪtɛəri labaari dum bri dɪbam We na nii Dl tuti nɔɔna bam baɲa ni te tin. Ku bri dɪbam We na jigi ni wonjo maama baɲa ni te tin. Nan di pɛ wum na manɪ o dai We nɔɔnu tin, We ta van-o si o ki Dl na lagi te tin.

Kuntu, dí manɪ si dí ta jigi baari si dí ki dí wu-didua di We cam maɲa ni, ni Ɛsɪtɛəri na ki te o ma vri We nɔɔna bam maama ɲwɪa tin.